

Pene alebo cestoviny?

V jedálnych lístkoch mnohých reštaurácií nájdeme populárne talianske cestovinové jedlo pod názvom *penne* alebo *pene*. Čo je vlastne správne? Odpoveď je jednoduchá: v originálnej taliančine sa uvedené jedlo volá *penne* pravdepodobne podľa rúrkovitého tvaru cestovín. *Penna* znamená *pero* (vtáčie aj na písanie), *penne* je plurál. Slovo pochádza z rovnomenného latinského *penna*, v staršej forme *pesna*.

Zjednodušenie zdvojenej spoluhlásky nemá opodstatnenie, skupina *-nn-* je v slovenčine bez problémov vysloviteľná (Anna, činný, vonný...). Slovo *penne* sa v slovenčine väčšinou používa ako nesklonné, buď ako pomnožné podstatné meno, alebo ako podstatné meno s významom hromadnosti (singulár ako názov jedného kúska cestoviny používajú asi iba znalci talianskeho jazyka).

Používanie nesprávnej podoby *pene* má zaujímavý efekt: slovo *pene* v taliančine existuje, môže znamenať (dosť zriedkavo používaný) plurál od slova *pena* (bolesť), z latinského *poena*, a to z gréckeho $\piουνη$. Okrem toho ale slovo *pene* znamená aj penis – z latinského akuzatívu *penem*, v nominatíve *penis*.¹ Pri takejto zámene talianski návštevníci slovenských stravovacích zariadení majú bezpochyby postarané o zábavné lingvistické obohatenie svojich kulinárskych zážitkov, ale my by sme predsa len odporúčali používať správny originálny tvar *penne*.

¹ Podobný vývoj latinských slov nie je zriedkavý, ako príklad môžeme uviesť *panis/panem*→*pane* (chlieb) alebo *canis/canem*→*cane* (pes).